

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024 - 2026

Khall 27.11.2023 § 183

Valmistelija

Hallintojohtaja Kaisa Kausto-Uski
puh. 040 189 3340
etunimi.sukunimi@luumaki.fi

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käytettävä - ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloushoidossa on noudatettava talousarviota. (Kuntalaki 110 §)

Kunnanhallitus antoi talousarvion laadintaohjeen 28.8.2023 § 118. Kunnanhallitus asetti talouden tasapainottamistavoitteeksi käyttötalouden kulujen pitämisen talousarvion 2023 tasolla korotettuna ainoastaan siten, että henkilöstökustannuksiin tehdään virka- ja työehtosopimusten edellyttämät korotukset. Valmistelun lähtökohdaksi kunnanhallitus määritteli kunnallisveron korottamisen 9 %:iin (0,64 %-yksikköä).

Talousarviota on valmisteltu lautakunnissa, kunnanhallituksen, lautakuntien puheenjohtajien, valtuustoryhmien puheenjohtajien ja johtoryhmän yhteiskokouksessa 25.9.2023 sekä valtuuston iltakoulussa 2.10. ja 9.10.2023. Yhteiskokouksessa 25.9.2023 sovittiin, että lautakunnat voivat ylittää vuoden 2023 käyttömenotason yhteensä 230 800 € valmistelijoiden esittämän mukaisesti.

Valtuusto päätti kunnanhallituksen ehdotuksen mukaisesti kunnan vuoden 2024 veroprosentiksi 8,8 % kokouksessaan 13.11.2023 § 24.

Kokonaistaloudelliset tavoitteet

Sekä talousarvio että taloussuunnitelmat on laadittu alijäämäisiksi. Kunnan taseeseen kertynyt ylijäämä oli 12,4 milj. euroa tilinpäätöksessä 2022. Taloussuunnitelmakaudella 2024–2026 ylijäämä hupenisi n. 8 milj. euroon.

Vuosikate 2024 olisi 268 178 euroa. Vuosikate tarkoittaa sitä tulo-rahoitusta, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin juoksevien menojen jälkeen. Investointisuunnitelman mukaiset investoinnit 2024 ovat 3,3 milj. euroa. Käytännössä uusien investointien toteuttaminen edellyttää kunnan lainanoton lisäämistä sekä omaisuuden myymistä. Pitkäaikaisten lainojen lisäysvaltuudeksi esitetään 2 miljoonaa euroa vuodelle 2023.

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnan lähtötilanne

Talousarvion 2024 ja suunnitelmavuosien 2025–2026 verotuloennusteet perustuvat Kuntaliiton lokakuussa julkaisemaan veroennustekehikkoon päivitettyinä valtuuston 13.11.2023 päättämien veroprosenttien mukaiseen tuottoon.

Valtionosuusarviot suunnitelmakaudelle perustuvat Kuntaliiton 5.9.2023 julkaisemaan valtionosuuslaskelmaan, jossa oli otettu huomioon tuolloin tiedossa olleet sote-siirtolaskelmien korjaukset valtionosuuksien vähennyksenä. Valtion vuoden 2024 varsinaisessa talousarviossa pysyväksi valtionosuuden vähennykseksi arvioitiin 224 milj. ja vuotta 2023 koskeva osuus 112 milj. euroa. Valtionvarainministeriön 17.11.2023 tiedotteen mukaan vuoden 2022 verotuksen valmistuminen muuttaa kuitenkin vuoden 2024 valtionosuuksia siten, että pysyvä vähennys kuntien valtionosuuksiin kasvaa yhteensä 501 milj. euroon. Vuotta 2023 koskeva määräaikainen osuus vuodelle 2024 kasvaa yhteensä 250 milj. euroon. Kunnan talousarvion valmistelussa on 22.11.2023 ollut käytettävissä lokakuussa julkaistu valtionosuuksien ennakkolaskelma, jossa ei vielä ole otettu huomioon vuoden 2022 vertouksen valmistumiseen perustuvia muutoksia, jotka tämänhetkisen tiedon mukaan tullaan jaksottamaan vuosille 2025–2026. Kuntakohtaisia tietoja vähennyksen uudesta määrästä ei ole vielä saatavissa. Suunnitelmavuosien 2025–2026 arviot ovat siten puutteellisia ja valtionosuuksien määrä on arvoitu liian suureksi.

Palkkavaraukset on tehty voimassa olevien sopimusten mukaisesti. Koska kunta-alan sopimukset on osittain sidottu ns. yleiseen linjaan, arviot eivät ole yhtä luotettavia kuin aiempina vuosina. Palkkojen sivukulut ja muut henkilökustannukset on laskettu Kuntien eläkevakuutuslaitoksen ja muiden ao. viranomaisten ohjeiden mukaisesti.

Luumäen uuden hyvinvointiaseman leasing-rahoitus oli tarkoitus ottaa suoraan perustettavan kiinteistöosake-yhtiön lukuun. Asiasta käytiin monivaiheisia neuvotteluja Kuntarahoituksen kanssa, kunnes marraskuussa osoittautui kuitenkin sekä juridisesti että aikataulullisesti liian haasteelliseksi saada leasing-rahoitus suoraan kiinteistöosakeyhtiölle. Rahoitus on haettu kunnalle ja leasing-vuokra tulee kunnan menoksi 2025 alkaen. Rahoitusneuvottelujen pitkittymisen vuoksi tätä menoa ei ole vielä voitu arvioida suunnitelmavuosille. Myös menoa vastaava vuokratulo on vielä jätetty arvioimatta.

Talousarvion käyttötalousosassa olevat toimintatuotot ja –menot on summattu tuloslaskelmaan päälajeittain. Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat valtuuston 11.11.2019 hyväksymään poistosuunnitelmaan.

Talousarvion henkilöstövaikutukset

Talousarvion toteuttaminen ei edellytä henkilöstön käytön vähentämistä.

2024 TALOUSARVIO

Toimintatuotot

Toimintatuottoja (ulkoiset ja sisäiset) on arvioitu kertyvän 7,3 milj. euroa (2023/6,8 milj. euroa)

Toimintakulut

Käyttötalousmenot (ulkoiset ja sisäiset) ovat 18,8 milj. euroa.

Palkkoja ja henkilöstökuluja talousarvioon sisältyy 8,6 milj. euroa (2023/8,2 milj. euroa). Kasvu perustuu pääosin kunta-alalle soveltuihin palkankorotuksiin. Henkilöstösuunnitelmaan ei sisälly uusia tehtäviä.

Verotulot

Verotuloja arvioidaan kertyvän 10,1 milj. euroa. Tuloveron osuus tästä on 6,99 milj. euroa.

Yhteisöveron tuotoksi arvioidaan 1,29 milj. euroa ja kiinteistöveron tuotoksi 1,86 milj. euroa.

Valtionosuudet

Valtionosuuksien yhteismääräksi on arvioitu 797 300 €.

Investoinnit ja suunnitelman mukaiset poistot

Investoinnit ovat 3,33 milj. €. Investointituloja ei ole.

Suunnitelman mukaiset poistot ovat 1,68 milj. euroa.

Rahoituskulut ja -tuotot

Rahoitustuottoja on arvioitu kertyvän 914 900 € ja rahoituskulujen määräksi on arvioitu 113 400 €.

Rahoituslaskelmaan on tehty 2 milj. euron varaus pitkäaikaisten lainojen lisäykseen.

Tilikauden tulos

Vuosikate +268 172 € kattaa 16 % poistoista. Poistojen jälkeinen tilikauden tulos on - 1 415 536 € ja varausten muutosten jälkeinen tilikauden alijäämä on - 789 936 €. Alijäämäisen talousarvion laadinnasta on valmistelun kuluessa informoitu valtuustoa.

Talousarvioehdotus 2024 ja taloussuunnitelma 2025 - 2026 ovat esityslistan liitteenä.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Alaheikka Risto
Ehdotus	Kunnanhallitus hyväksyy talousarvioehdotuksen vuodelle 2024 ja taloussuunnitelman vuosille 2025 – 2026 ja päättää esittää sen kunnanvaltuuston vahvistettavaksi.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyy talousarvioehdotuksen vuodelle 2024 ja taloussuunnitelman vuosille 2025 – 2026 teknisten korjausten lisäksi seuraavasti muutettuna: • pitkäaikaisten lainojen lisäykseksi esitetään 3 milj.€, • strategisia tavoitteita täsmennetään siten, että vuokra-asuntotuotantoon liittyvä tavoite on "vuokra-asumisen tarvekartoitus" ja joukkoliikenteen tavoite on "joukkoliikenneyhteyksien toimivuuden kehittäminen" • palvelujen kehittämistä koskeva linjaus opetustilojen tulevaisuuden tarpeista muutetaan muotoon: "Opetustilojen tulevaisuuden tarpeet selvitetään kokonaisuutena. Selvitys kattaa myös Jurvalan alueen

kehittämistarpeet. Tätä varten on varattu sekä investointimäärärahaa että suunnittelumäärärahoja suunnitelmakaudelle.”

ja päättää esittää sen kunnanvaltuuston vahvistettavaksi.

Kvalt 11.12.2023 § 39
180/02.02.00/2023

Ehdotus	Kunnanvaltuusto päättää vahvistaa liitteen mukaisen talousarvioehdotuksen vuodelle 2024 ja taloussuunnitelman vuosille 2025 - 2026.
Päätös	Ehdotuksen mukaan.